

Boleń *Aspius aspius* Linnaeus, 1758

Opis gatunku

Boleń należy do rodziny karpiowatych. Jest gatunkiem, który może dorastać do ponad metra długości całkowitej oraz osiągać masę kilkunastu kilogramów. Ciało bolenia jest wydłużone, lekko spłaszczone po bokach z pokrywą z cykloidalnych łusek (Fot. 1.). Duża głowa posiada półgórny otwór gębowy, który sięga za prawą krawędź oka. Płetwa grzbietowa i ogonowa są zabarwione na szaroniebiesko z ciemniejszymi obwódkami, a płetwy parzyste oraz płetwa odbytowa jest koloru czerwonego.

Boleń jest gatunkiem ważnym dla wspólnoty, wymienionym w II załączniku Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory). Nie jest on objęty krajową ochroną gatunkową.

Fot. 1. Boleń złowiony na stanowisku Zalew Szczeciński w 2016 roku, (fot. T. Kuczyński, Instytut Morski w Gdańsku)

Biologia

Boleń jest gatunkiem długowiecznym. Najstarszy odłowiony osobnik w Polsce miał 16 lat (Trzebiatowski i Leszczewicz 1976). W wieku 4-5 lat, boleń osiąga dojrzałość płciową. Ikra bolenia jest kleista, o średnicy 1,3-1,7 mm. W zależności od wielkości ryby, samica składa od 19 tys. do ponad 400 tys. ziaren ikry. W celu odbycia tarła,

Program monitoringu

Kategoria: Ichtiofauna - opis gatunków
Opublikowano: środa, 26, Październik 2016 11:23
Super User

---

które ma miejsce wczesną wiosną, wędruje on w górne partie rzeki o szybszym nurcie. Podczas tarła widoczny jest dymorfizm płciowy, który u samców ujawnia się w postaci wysypki perłowej na pokrywach skrzelowych i płetwach piersiowych. Samica bolenia odbywa jednoporcyjne tarło na kamienisto-żwirowym dnie rzeki o bystrym nurcie (Gąsowska 1962). Okres larwalny trwa od 23 do 35 dni, gdzie już po 5-10 dniach młodociane osobniki mogą rozpocząć żerowanie.

Boleń jest rybą drapieżną. W zależności od stadium rozwoju, odżywia się kolejno wrotkami, zooplanktonem Copepoda oraz Cladocera, a od drugiego roku życia jego dietę stanowią głównie małe ryby karpowate, m.in. ukleja *Alburnus alburnus*, płoć *Rutilus rutilus*, kleń *Squalius cephalus* oraz kiełbie (*Gobio*, *Romanogobio* sp.). Podczas żerowania, które odbywa się wyłącznie w dzień, boleń ogłusza ofiarę uderzając ogonem o powierzchnię wody (Tarlecki i in. 1990).

Boleń zwykle żyje samotnie. Odbywa wędrówki tarłowe, zimowiskowe i pokarmowe, z największym nasileniem w maju i czerwcu.

Z uwagi na to, iż boleń jest gatunkiem o znaczeniu gospodarczym, na liczebność populacji mogą wpływać połowy wędkarskie oraz rybackie, jak również coroczne zarybianie przez rybaków.

Siedlisko

Boleń zasiedla zarówno wody płynące jak i stojące np. jeziora, zbiorniki zaporowe. Odpowiadają mu warunki panujące w środkowych odcinkach dużych rzek nizinnych. Można go też spotkać w wodach słonawych np. w deltach rzek, czy zalewach. Ta drapieżna ryba preferuje wody o dużej przezroczystości, co ułatwia jej żerowanie oraz o dużej drożności rzeki umożliwiające migracje.

Występowanie

Boleń ma szeroki zakres występowania, ponieważ można go spotkać we wszystkich dużych rzekach Polski. Zamieszkuje większość rzek zlewni Wisły np.: Dunajec, San, Tyśmienica, Biebrza, Narew, Bug, Drwęca oraz Pilica.

Obecnie w ramach prac nad projektem „Pilotażowe wdrożenie monitoringu gatunków i siedlisk morskich w latach 2015-2018”, bolenia objęto monitoringiem na 6 stanowiskach:

- Jezioro Łebsko,
- Jezioro Gardno,
- Zalew Szczeciński,
- Jezioro Resko Przymorskie,
- Wisła Śmiała,
- Jezioro Bukowo.

Program monitoringu

Kategoria: Ichtiofauna - opis gatunków
Opublikowano: środa, 26, Październik 2016 11:23
Super User

Literatura

1. Gąsowska M. 1962. Wszystko o boleniu. Boleń, rap (*Aspius aspius* L.). *Wiadomości wędkarskie* 4: 12-14.
2. Tarlecki J., Tadajewska M., Szczyglińska A. 1990. Odżywianie się ryb gatunków cennych gospodarczo w zbiorniku Zegrzyńskim oraz ich wewnątrz i międzygatunkowe zależności. (w:) Kajak Z. (red.). *Funkcjonowanie ekosystemów wodnych ich ochrona i rekultywacja. Część I. Ekologia zbiorników zaporowych i rzek. SGGW-AR, Warszawa, s. 126- 162.*
3. Trzebiatowski R., Leszczewicz T. L. 1976. A contribution to knowledge of biology and economic importance of *Aspius aspius* L. of the Szczecin Firth. *Acta Ichtiologica et Piscatoria* 6:103-118.